

getur. Diodorus libro sexto ambitum ejus scribit esse duorum & quadraginta milliū stadiorū. Martianus: *Britannia* inquit, *longa millibus octingentis, lata trecentis, circuitu trices octies viginti quinque millia tenet.* Nugæ. Doctissimus & accuratissimus scriptor Camdenus hanc rationem inivit, à Tarvisio promontorio ad Belerium, itinere ob sinuosos littorū tractus curvato, millia passuum sunt DCCCXII: inde ad Cantium CCCXX millia: deniq; à Cantio ad Tarvisiū DCCIII millia. Quæ summa est MDCCCXXXVI millium passuum. Hæc Insula olim in duas partes divisa fuit, teste Ptolemæo magnæ constructionis lib. II: ubi Insulam universam in *Britanniam magnam* & *parvam* dispescit. *Magnam* vocat citeriorem ejus partem ad Meridiem: *Parvam* verò ulteriorem ad Septentriones. Romani verò ulteriore parte neglectâ, quia, ut inquit Appianus, *illis utilis esse non poterat*, citeriorem in provinciâ jam redactam primum duplicem fecerunt, *Inferiorem* & *Superiorem*, ut ex Dione colligitur. Angliæ enim partem citeriorem cum Walliâ *Superiorem*, ulteriorem & Septentrionalem *Inferiorem* vocat. Postea in tres partes descripserunt, ut ex Sexto Rufo liquet, in *Maximam Cæsariensem*, *Britanniam Primam* & *Britanniam Secundam*. Postremò, cum Imperii Romani formula indies immutaretur, Britanniam quinquepartitam fecere, *Britanniam* nimirum *Primam*, *Secundam*, *Maximam Cæsariensem*, *Valentiam*, & *Flavianam Cæsariensem*. Atque hæc quidem fuerunt sub Romanis ipsius Britannicæ divisiones. Nonnulli universam Insulam olim fuisse in tres partes divisam scripsere, nempe in *Loegriam*, *Cambriam* & *Albaniam*. Sed hanc recentiorem esse divisionem credit Camdenus, ut quæ à tribus populis, Anglis, Cambris & Scotis, qui postremò Insulam inter se diviserunt, videatur enata. Postea in duo Regna, nempe Angliam & Scotiam, divisa est Insula: jam verò scelicissimo sub Iacobo 6 unita hæc duo sunt Regna, & tota Insula *Magna Britannia* appellata. Vastissimo autem & apertissimo Oceano, ut suprà docuimus, Britannia undiq; circumfunditur, quem B. Basilius *Mare magnum*, & *navigantibus horrendum* dixit. Latè certè modò campos vicinos inundat, modò refugit & nudat, & ut cum Plinio loquar, in magnitudine hac apertâ, Lunæ vim laxè grassantis efficacius sentit, tantâque vi semper immititur, ut non solum flumina retrogat, sed aut terrestria deprehendat animalia, aut marina destituat. Tantumque erat vel hoc mare hyeme navigare, ut Iul. Firmicus in libello de errore prophanarum religionum ad Constantem & Constantium Imp. exclamarit: *Hyeme (quod nec factum est aliquando, nec fiet) tumentes, & sevientes undas calcastris Oceani Britannici, sub remis vestris incogniti jam nobis panis maris unda contremuit, & insperatam Imperatoris faciem Britannus expavit. Quid amplius vultis? virtutibus vestris victa Elementa cesserunt.* De commoditatibus quas hoc mare præstat, de tepore quo terras fovet, de vaporibus quibus aërem nutrit, & agros irrorat, de piscibus varii generis, Salmonibus, Passeribus, Paguris, Afellis, Halecibus &c. quorum infinita examina alit, nihil attinet dicere: Margaritæ tamen non sunt silentio prætereundæ, quas rotundâ specie mari Britannico gregatim natate ducem sectantes, more apum Iubas memorat. Meminit & Marcellinus. Harū spe Cæsarem Britanniam petiisse author est Suetonius. Atq; hæc de Albione, nunc reliquas præcipuas percurramus. Inter omnes longe præcellit Hibernia, de quâ nihil hîc, de eâ in propriis quas occupat tabulis, dicturi. Eam sequuntur *Orcades*, nunc *Orkney* xxx. plus minus, Insulæ, modicis inter se discretæ spatiis, quas ita appellat quædam

*Mare.**Commoditates.**Orcades.*